

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za štijake velja snitana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne peti-vrste 6 kr., če se osnanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne pošiljajo. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročila, reklamacije, osnanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Carigrad 23. maja. Angleška flota se je vrnila v Ismid potem, ko je nekoliko evolucij (izprememb pri postavljenji in gibanji) naredila.

Na visokej poti je denes po noči požar nastal. Večji del porte je popolnem zgorel; le veliki vezirat in en del ministerstva vnanjih stvari je ohranjen. Ministerstvo justicije, notranjih stvari, nauka, poslopje državnega sveta je popolnem razdejano. Mnogo beguncev se je denes na ladijah odpeljalo.

Dunaj 22. maja. „Pol. Corr.“ poroča: Knez črnogorski dolži javno Turčijo, da se v Albaniji pripravlja Črno goro napasti. Turška vlada trdi, da porta hoče mir. Vojaški krogi v Skadri menijo, ali da je knez z napačnim poročilom vznemirjen, ali pa iste povoda za boj. Čuje se, da se Črnogorci zadnji čas hitro oboroževati.

Cela rumunska armada je zbrana mej Slatino in Tirgovešti.

Turki na Kreti so ob jednom času prijeli vstaše, in si polastili večji del njih pozicij.

Rusi so pretepli vstaše v ozemlju izviranja reke Arde.

Berlin 22. maja. Narodno-liberalci so sklenili odbiti postavo zoper prestopanja socijalnih demokratov.

Govor slovenskega poslanca Nabergoja

v državnem zboru 17. maja 1878 pri debati o premembi postave zastran davkov od poslopij.

(Po stenografskem zapisu.)

Da bodem v 3. paragrafu te postave govoril, dalo mi je uzrok to, ker mi je prositi in zagovarjati, da naj ostane avers od davka za hišno najemščino (hauszinssteueraversum) tudi še za naprej za mesto Trst v veljati.

Vlada pravi, da bi se avers odpravil, ter navaja za to popolnem splošne uzroke, med tem, ko se v naši finančni razporedi le malo omenjajo. In vendar so ravno ti vzroki taki, da odločujejo.

Vladni motivi in poročilo odborovo mislijo namreč, da je Trst, z ozirom na avers v tako izjemnem stanju, katero bi bilo nepravilno, ako se ozira na druge davkoplačevalce.

A temu nij tako; saj Trst plačevanja davkov nij oproščen ker plača avers, katerega je finančno upraviteljstvo po dobrem prevdanku odločilo na svoto, katera se onim dohodkom približuje, katere bi dobivali, ako bi si davek od hišne najemščine v Trstu predručil tako, kakor naše navadne postave zahtevajo.

Tu gre za pavšaliran davek, namesto za tak davek, ki bi bil uže naprej odmerjen. To pa nikakor pravnega značaja davkoplačevanja ne izpreminja. In to bi bilo pravo finančno stališče tega vprašanja, ki ga imamo pred soboj.

Gospoda moja! Avers predstavlja davek hišne najemščine, katera brez izterjevalnih stroškov kot čisti dohodek v državno blagajnico priteka. Mislim, da je avers v trstu na dohodek čisti dohodek postavljen, in da, — ako se bode davek o hišnej najemščini po predlogih vlade in odbora vpeljal, erar vendar ne bode dobival večjih dohodkov uže zaradi tega ne, ker bi potem vzrastli stroški za upraviteljstvo in iztrjevanje, in bi se diferencija na ta način zopet poravnala.

Sicer je resnično, da avers v svojem sedanjem stanju, ne predstavlja več, nego 12 do 13 odstotkov pravega davka od hišne najemščine; a če se oni stroški za upraviteljstvo in iztrjevanje tudi na 12 do 13 odstotkov preračunajo, potem Trst ravno tako 25 odstotkov davka plačuje, kakor vsaka druga kronovina.

A pozornost visoke zbornice dovoljujem si še na neko drugo jako važno točko obrniti, namreč na način, kako se je davkova sistema v Trstu naredila.

Trst kot trgovsko in pomorsko mesto ima posebno svojo davkovno sistemo; ta sistema nema svojega težišča v realnih davkih, nego vse skozi v indirektnih ali užitninskih davkih.

V Trstu, kot odprtem mestu, kjer se večno privlačuje in odvaljuje množica ljudij, kjer se po delu mnogo povprašuje, indirektni davki, nemajo onih nepravilnih posledic, katere se drugače splošno držé indirektnih

Listek.

Črtice iz dr. Prešerinove rodovine.

V Vrbi na Gorenjskem, 10. majnika.

Veliki petek, 19. aprila, ob 11 ih v jutro smo na Breznici izročili materi zemlji Mino Volk, roj. Prešerin, prvega našega pesnika sestro. Mina se je z Jožem Volkom, na Črničevci Mošnjiske župnije rojenim, omožila prav na očetni dom, ter do teh dni neposredne za pesnikovo in svojo materjo bila gospodinja Ribičevi hiši v Vrbi. Prirojeno je tej umrli bilo menda nekaj pesnikovega talenta, ker dostikrat, ko knjige česa (o rodbinskih zadevah in dr.) vedele nijso, znala je pojasniti ona. Živa kronika zadnjih 70 in več let za tukajšnji okraj bi se Mina smela imenovati. Bila je ranca 2 leti za udnico bolna, ter je preveliko trpela, a ostala vedno brihtna, do zadnjega modro in vselej le z lepa učeč svoje ljudi. Edin njen na domu ostali sin Joža — prav ta, ki je ob Prešerinovi slavnosti l. 1872 tako krepko nagovoril pesnikove častitelje, zbrane v Vrbi — je s hvalno požrtvovalnostjo materi, ki je vse svoje hčere poomožila že iz hiše, največ sam streči hotel v njeni mučni bolezni. Naj bo za

to svoje mehko srce — menda tudi pesnikovo oporoko svojim ljudem — izrekoma omenjen. Šest duhovnov, med njimi tudi prof. kand. Ivan Svetina, je bilo pri Minini pogrebni slovesnosti. Pokopal pa je raneco prof. Tomaž Zupan. Prav pravi za ta mil pogreb se nam je zdel Gospodnje smrti dan. Ne eden zvonov se ni glasil denes v okolici, ki je po Prešerinovi besedi bojda „podoba raja“; le sam ropotec iz Brezniškega stolpa je osornim glasom govoril umrli pesnikovi sestri zadnje slovo. Bode naj tej znameniti slovenski materi blag spomin!

Naj o tej priliki vestno po poročilih pesnika najbližjih sorodnikov, po duhovskih zapisnikih, ter šolskih programih podamo tu nekatere črtice o pesnikovi rodni hiši in sploh.

Oče pesnikov, Simon Prešerin, po domače Ribič, iz Vrbe, je bil rojen 24. oktobra 1762, zamrl je o sv. Mihelu l. 1837 na Škaručinu, bivajoč tam pri duhovnem bratu Francu, ter je v Vodicah pokopan. Na grob se mu je postavil železen križ. Mati pesnikova Mina, rojena Svetina, pri Muhovci v Žirovnici (Matija Čopovi rojstni vasi), 5. maja l. 1774. Kot otrok je bila pesnikova mati 1 leto v Beljaku v šoli in 1 leto v ljubljanskem nunskem sa-

mostanu. Govorila in pisala je prav dobro tudi nemški jezik. Umrli je 25. aprila l. 1844 v št. Ruprtu blizu Beljaka, kjer je pri sinu Juriji, takrat župniku tam, 8 let bivala, ter počiva v tuji zemlji. Grob, tik pred vhodnimi cerkvenimi vrati, jej je zaznamovan železnim spominkom.

Pesniku bratje in sestre po rojstnem redu so: 1. Jera, rojena 11. marcija leta 1798. Omožila se je na Koroškem s Kranjcem Primož Ambrožičem. Brez otrok sta se, svojo domačijo na Koroškem prodavši, preselila na starost zopet na Kranjsko, in Jera je 12. marcija leta 1876 umrla, ter bila pokopana na Blejski Dobravi. 2. Katarina, rojena 8. aprila leta 1799. Bivala je pri pesniku v Kranji, in je neomožena 24. avgusta leta 1874 umrla, ter bila pokopana tudi na Blejski Dobravi. („Slov. Narod“ je takrat o njeni smrti poročal.) 3. dr. Franc, pesnik, rojen 3. decembra leta 1800, umrl je 8. februarja leta 1849, pokopan v Kranji. 4. Jože, rojen leta 1802, umrl ob Vnebohodu leta 1818 kot učenec 1. latinskega razreda v Ljubljani, kjer je tudi pokopan. V 3. razredu v Ljubljani je bil Jože drugi obdarovanec. Sošolec mu je tu bil leta 1843 umrl pesnik Josip Žemlja, in leta 1876

davkov, in sicer jih zato v Trstu nima, ker se zaradi velicega povpraševanja po delu ti davki, od ubožnejših ljudi prelože lahko v delavskih plačah na one, ki delo dajejo.

Na drugej strani se pa tudi s posestvom in s zemljo trguje tako, kakor s kakšno drugo trgovsko rečjo in zato je bilo dobro, posestev in zemlje ne z dohodninskimi davki obtežiti, ker to bi potem prouzročevalo, da bi se cena vedno izpreminjevala. Zato se pa tudi lahko vidi, zakaj da davek hišne najemnine v Trstu nij dospel do nobednega pomena, in tudi ne bode.

Seveda je mesto na suhem, kakor je večina mest naše monarhije, mesto, kakor je glavno mesto Danaj, katero ima večino svojega bogatstva v nepremakljivem blagu, v tacem mestu je primerno za davkoplačevalce in ugodno za državo, da se od hiš davek plačuje. A ne tako v Trstu, v trgovskem in pomorskem mestu, kjer je posestvo in zemlja, posebno pa hiše, postalo blago, in katero je jeden del naše trgovine. Zato bi tudi, ako bi se brezozirno hotel hišni davek vpeljati, potem hiše svojo ceno v kupčiji izgubile, ti davki bi provzročili popolno krizo in vpljivali bi mesto blagodejno, pogubonosno na trgovino. Takov davek bi, gospoda moja, dotikal se naj različnejših interesov in splošno bi tržaško trgovino na dolgo časa globoko ranil.

Po mojem mnenji zadostuje, da sem opozoril na posebnosti Trsta in njegove davkove sisteme, in zato se sme sklepati, ker so te posebnosti organični razvoj, bi bilo jako neprilичno in nepravilčno jih odstraniti hoteti, posebno tudi zato, ker tega ne zahtevajo niti občna korist niti zahtevanje pravne države.

Kakor sem uže omenil plačuje Trst v aversu svoj davek, torej zahtevam ustavne države, v ožiru na splošnost davkoplačevanja nikakor ne gre nasproti. Ako se odpravi torej avers, potrebam splošnim to ne bode opomoglo, a Trstu bode veliko škodilo.

Gospoda moja! V poslednjih 30 letih je Trst doživel v svojej trgovini toliko nesreče, da, ako ga zdaj zopet druge zadenejo, bilo bi to gotovo neopravičeno in hudo. Jedno poseb-

nost za drugo darovalo je mesto Trst na oltarji skupnih interesov, a vlada mu tega še nij niti z jedno besedo pripoznala. Uže celo vrsto let vlada za Trst nij ničesar storila in prvo luko jadranskega morja na neodgovoren način zanemarjala, ter je pri vsa- cih važnejših vprašanjih Trst prezirala.

Trst nema dosti strokovnjaških, nema tudi trgovinskih šol; vse predloge trgovinske zbornice in municipja, — jedinih postavnih organov v varstvo trgovskih interesov, — vlada popolnem prezira. Vlada tudi nij najmanjšega storila v prosep delanja ladij ali v pospeševanje družih podjetij. Da, po nerodno sklenenih trgovinskih nagodbah, lovijo ribe Tržačanom in okoličanom, v luki celo „chioggiotti.“

Kljubu brezštevilnim deputacijam, prošnjam, komisijam Trst nij mogel druge železnice doseči, da, še tako potrebno namnoženje mestne straže se nij dovolilo.

Prosim torej, naj se položjenje mesta Trsta nikar slabše ne naredi, naj se nikar brez koristi za splošni blagor ne motijo trgovinske razmere, kar se bode gotovo zgodilo, ako se novi davek vpelje, kateri je v protivji ekonomičnemu razvoju in vsem interesom dežele.

(Pri glasovanju je bil Nabergejev predlog, stavljen in podpisan tudi od poslanca Wilmanna, sprejet.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. maja.

Z Dunaja se poroča, da je tja prišel pruski generalfeldmaršal Manteuffel, in prinesel lastnoročno pismo nemškega cesarja Vilhelma do našega carja.

V državnem zboru je bil 21. t. m. na vrsti nasvet, naj se nagodbeni provizorij podaljša še do konca junija t. l. Moravski poslanec Pražak je nasvetoval, naj se provizorij na dve leti raztegne, naj dolgo ministerstvo vzame nagodbo ali poravnanje in pomirjenje ne le z Ogrji, temuč tudi družimi narodi v monarhiji. Pomeje se, da — brez vspeha.

Gospodska zbornica je 21. t. m. sprejela provizorij dozdajne nagodbe, občni colni tarif in uvodno postavno po kratkej debati, v kateri je finančni minister rekel, da nijsmo daleč od zvrnjanja ravne vage v državnem go-

spodarstvu, ako ne bomo v mejnarodne zamotaje zapleteni, to je, ako se bomo vojske ognili.

Magjarski listi poročajo, da se **Avstrija na vojsko** pripravlja v Sedmograškem zoper — Ruse! „P. Naplo“ pravi, da se godé vojne priprave v velikej meri. „Haromszek“ trdi, da je mnogo vojakov z 12 kanoni šlo soteske zasest in da je „mnogo tisoč“ delavcev za delo šanc uže najetih. — Temu vsemu pristavljamo le: Dunajski „Vaterland“ svari Avstrijo-Ogersko, naj ne hoče Rusiji njenih krvavo zasluženih laborov iztrgati, ker bi si s tem jedino le smrtno sovraštvo te velike slovanske države pridobila. — Nam se zdi, da „Vaterland“ v tem več nego prav govori.

Vnanje države.

V Carigradu je revolucija. Predvčeraj krvoprolitje na ulicah, boj mej zbeganim upornim narodom in mej vojaki. Včeraj pa strašen požar, ki je uničil vladna poslopja, kakor nam denes telegram poroča. — Natančnejših poročil pak je nam še pričakovati. Turčija, kolikor je je še ostalo, razpade zdaj sama ob sebi.

Evropski kongres je zopet bolj verjeten postal — pravijo vse novine. Ali vspeha Šuvalovega potovanja še vedno ne znamo.

V Angleškem parlamentu je rekel, 20. t. m. prvi minister lord Beaconsfield: „Naša ustna so zdaj zaprta. Mi ne moremo svoje politike zdaj opravičevati, da ne bi državnega interesa škodovali. Edini cilj vlade je bilo zmirom to, da se ohranijo blagoslovi miru, varuje svoboda Evrope, in pravično (?) položjenje Anglije. Vlada se tudi zdaj še trudi te velike vspehe doseči. Kadar pride čas, ko bomo mogli svojo politiko opravičiti, bomo pokazali, da kar smo storili, storili smo verujoči, da je najboljše v državnej službi. Če smo tudi napadeni, moramo zdaj molčati, ker če bi govorili, škodili bi državnim interesom.“

Na Francoskem se pripravljajo liberalci praznovati v Parizu stoletnico smrti Voltaire ove. Konservativci pak so hudo proti temu, da bi se „bogatajski“ pisatelj, kateri tudi nij bil ljubitelj naroda, kot narodni velikan slavil. Vlada bode vsled tega ostala nevtralna, ne bode se udeležila slavnosti, in bode le skrbela za javni red.

Tudi v senatu je to vprašanje prišlo do razgovora. Škof Dupanloup je bral neke reči iz slavnostne izdaje Voltairovih knjig, in je vprašal vlado, ali bode Voltairove knjige zarad

v Novem mestu preminuli kanonik Anžlovar. 5. Jurij, rojen 29. marcija leta 1805. Študiral je razrede in latinske šole v Ljubljani, bogoslovje v Celovci, mašnik je bil posvečen 5. avgusta leta 1832 tudi v Celovci. Kot kapelan je služboval v Irschenu blizu Lienza na Tirolskem, in v Liseregu, gmündske dekanije. Kurat je bil v Št. Lorenci, spodnjeziljskega dekanata, in v Trežah pri Špitalu. Župnik je bil v Št. Rupertu pri Beljaku, v Št. Valburgi, krapfeldske dekanije, v Maria Wörth-u, ob celovškem jezeru, in v Ovčji vasi (Wolfsbach), kjer je 7. oktobra leta 1869 zamrl in bil pokopan. Jurij je tisti Prešerinov brat, ki od rojstva že ni imel enega zunanega ušesa, zaradi česar, da si bistroumen, ni dosegel za-prošene sprejetve v ljubljansko bogoslovnico, ter se je moral umakniti v Celovec. Sošolec v celovski bogoslovnici mu je bil še živi „Čebelničar“, slovenski pisatelj, dr. Jernej Levičnik, dekan v Št. Mohorji na Koroškem. 6. Mina, rojena 22. januarja leta 1808, je umrla 17. aprila 1878. 7. Urša, rojena 24. septembra 1809, in 8. Lenka, rojena 26. aprila leta 1811, ste najmlajši in neomoženi pesnikovi sestri. Do brat Jurijeve smrti ste bili povsod na Koroškem, kjer je župnikoval, z njim. Sedaj pa bivata zopet v domovji, v Brezniški župniji.

Obe ti še živeči pesnikovi sestri znate prav izvrstno nemški govoriti.

Prava strica pesnikova, in oba Ribičeva iz Vrbe, sta bila: 1. Franc Ksaverij Prešerin, rojen 20. novembra leta 1771, mašnik posvečen 12. aprila leta 1800. Ob pesnikovem rojstvu je na Bistrici v Bohinji kapelanoval. Ko bi mu bili rojstvo pesnika, tudi Ksaverija, nanzanili poprej, prišel bi ga bil sam na Rodine (takratno staro župnijo — sedaj Breznica ali „Nova cerkev“ imenovano) kršćevati. Potem je bil Franc kapelan v Višnji gori, v Komendi, v Dolu (Lustthal); na to beneficij na Goričici pri Mengeši. Župnik je postal na Savi pri Litiji, in je umrl kot kurat na Škaručinu 15. novembra leta 1841, ter je v Vodichah pokopan. Svojemu bratu Simonu, pesnikovemu očetu, ob strani počiva tu pod železnim spominkom. 2. Jakob Prešerin, rojen 15. julija leta 1777, mašnik posvečen 4. septembra leta 1803. Služboval je kot kapelan na Igu in v Preserjih, kot župnik pa v Borovnici in v Lešah. Umrl je 20. junija leta 1837 kot kurat na Šmarni gori. Priprost železen križ kaže obiskovalcem te lepe Božje poti pesnikovega strica zadnje počivališče.

Prav posebno je še tu omeniti starega pesnikovega strica Jožefa Prešerina, po do-

mače Boštjanovega gospoda iz Vrbe. — Pesnikovega očeta, Simona, mati je bila Boštjanova ter temu Jožefu sestra. Rojen je bil Jožef Prešerin 16. marcija 1752, mašnik posvečen 1. aprila 1786. Kapelanoval je na Brezovici in bil potem kapelan in katehet pri Uršulinkah v Ljubljani. Župnik je bil na Kopanji pod Šmarjem in na Ježici. Umrl je v pokoji v Ljubljani 24. marcija 1845 in bil pokopan prav pod veliki križ, ki je stal sredi starega šentkrištofskega pokopališča. Na grobu mu nij posebnega spominka. Ta mož je eden teh dobrodejnih faktorjev, ki jih nahajamo na Slovenskem največkrat v duhovskem stanu. Jožefu Prešerinu se imamo morda zahvaliti za dr. Franc Prešerina. Ta stari doktorjev strijc Jožef je v šolah večjidel z vsem izdrževal Prešerinova strica Franca in Jakoba, brata Prešerinova Jožeta in Jurija ter, pesnika samega. Jožef Prešerin, ki je z varčnostjo prišel do premoženja, je kot župnik na Kopanjem k sebi vzel Franceka starega 7 let. Ker šole na Kopanjem tisti čas nij bilo, pa se mu je škoda zdelo dečkove brihtne glavice, zaprosi prijatelja Bonaventuro Humelj-a, tisti čas ribniškega dekana, naj bi pod njegovim oskrbništvom hodil v Ribnici v šolo. Ribnica je bila tedaj prva učilnica naših pevcev prvaku. Dekan

tega proganjala, njih razširjenje zabranjevala. Minister Dufoure je rekel, da ne. Pred sto let umrlega Voltaire pred sedanjo sodnijo postavljati, bilo bi čudno. Voltaire je pomagal tedanje nravi popravljati. Tedanja človeška dražba je bila slabša od današnje. Voltairove dobre in slabe strani so produkt tednjega časa.

Dopisi.

Z Dunaja 21 [Izv. dop.] (Šuvalova temperatura pala!) Kakor nedavno na potovanje Ignatijeva, tako so bile zdaj vsem diplomatom oči obrnene na potovanje Šuvalova iz Londona u Petrograd. Kolikor je bilo upa uprtega na Šuvalova potovanje za ohranitev miru, tako se v trenutku, ko se vrača rusk diplomat na težavno svoje mesto v London, skoro jednoglasno poroča, da je politično ozračje zelo soparno, da nij mnogo upa za ohranitev miru i mikoljubive iskric iz ruskih žurnalov imajo neko demonično strahoto skrito vsebi, — sploh je celo položeno tako ozračeno, kakor da nijmo več dalje od početka svetovne tragedije, ki se ima igrati v treh deih sveta. Velikanske priprave Ruske za vojno, nakupovanje največjih, najboljih, hitrih vojnih ladij v Ameriki, obnašanje generala Tottlebna — vse naznanja, da ne bode miru. Izgurala bode se konečno smrtogubna krogla, ki bode pogubna Bog daj — za Anglijo. Da bi Anglija bila si svesta svoje moči, bi bila uže na hrbtu Rusije, a tako zna sama, da ima doma opozicijo, da so jej v Indiji nasprotja, da jej v Ameriki preti upor fenijancev, da jej je republika zjedinjenih držav protivna. Nadalje Anglija ne ve, kako bode z Avstrijo, kaj name rava Nemčija, i da s pobito Turčijo zdaj ne bode več čudežev delala, je očitno. Tudi se dozdeva, da je Anglija s strahovanjem i rožljanjem pri kraji; kajti londonski listi so nekateri poročali, ka nastaja nemir radi oboreženja Ruske. —

Mogoče res, da je Šuvalov imel posredovati za mir mej Anglijo in Rusijo, i da so baš Šuvalovu na tanko bili označeni pogoji miru, kakor jih želi Anglija. A Rusija se nij udala se tudi ne more vdati, ako neče, da le s količkaj

nepremišljeno mehkoto more priti ob ves sad slavnih svojih zmag, more priti ob kredit slavljanoljubive ruskega naroda stranke, ter si uničiti uže zdaj vsa sredstva za srečen razvoj ruskih teženj za vso prihodnost.

I to je uzrok, da je Šuvalova temperatura, ki je bila tako vonjava in čista pri odhodu iz Londona v Peterburg, sedaj na povratku iz Peterburga v London, strelo i gromonoseča, baš pred najhujšo nevihto se nahajajoča — in istina je v izreku, ki ozračuje sedanje politično položeno, da je Šuvalova temperatura pala!

Domače stvari.

— (Hranilnica) ima denes popoldne sejo zarad zidanja svoje hiše. Sploh se misli, da bode zmagal projekt „Kozler“, kar bi bilo tudi v interesu mesta najbolj želeli.

— (Na smrt obsojen) je bil včeraj v Ljubljani pred porotniki 20 letni Franc Bolč iz Koč na Notranjskem ker je umoril in oropal 25. nov. Andreja Kalistra. Obširneje poročamo jutri.

— (G. Kaltenegger) je bil od gospodske zbornice drž. zbora imenovan za uia državnega sodišča o ministerske odgovornosti.

— (Konduktar unesrečil.) Po noči od nedelje na ponedeljek je na Rakeku prišel konduktar mej dva pufarja in je bil hudo poškodovan. Pripeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

— (Čudna prikazen.) Piše se nam iz Radovljice 21. t. m.: Denes smo odprli v mestnej radovljiškej cerkvi rakve in smo v jednej tiščh našli truplo v trugi, katero ima levo roko in levo nogo še celo, da si uže par sto let notri leži. Ne ve se, kdo je mrtvec bil, in zakaj ima še celo nogo in roko. Zdaj se bodo zaradi novega tlaka vse rakve zasue, in bode za veke ta čudna prikazen nevidna.

— (Ukaz) kranjske deželne vlade je izšel, ki se tiče tega, kako se imajo pobirati doneski v založbo stroškov ljubljanske trgovske in obrtnijske zbornice za leto 1878 in pravi: „Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo je

potrdilo proračun ljubljanske trgovske in obrtnijske zbornice za leto 1878 v potrebnem znesku od 3969 gold. ter je dovolilo, da se ta potrebščina založi po odlogi, katera se bo pobirala po pet krajcarjev od vsacega, konkurenci podvrženega davkovnega gold. Vsem c. kr. davkarjem in mestnemu magistratu ljubljanskemu se zaukaže od vseh, ki imajo pravico, v ljubljansko in obrtnijsko zbornico voliti, oziroma dolžnost, doneske plačevati, donosne deleze pobirati najdalje do konca junija 1878 v enem odplačilu. To se naznanja tistim, ki imajo dolžnost, te doneske plačevati s to opombo, da se bo zoper dolžnike postopalo po § 2 cesarskega ukaza od 20. aprila 1854 (drž. zak. št. 96.)“

— (Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.) V ponedeljek 20. t. m. sedela sta na zatožnej klopi pred tukajšnjimi porotniki Anton Trobec in Tomaž Janža, oba iz Polhovega Gradca. Obdolžena sta bila zločinstva požiganja. Ko sta šla namreč 3. februarja t. l. zatoženca iz Polhovega Gradca v Praproče, zažigal je ravno ko sta šla mimo Blaž Bečarjevega kozolca, Anton Trobec tobak; Tomaž Janža mu pravi pri tem, naj še greči del žveplenke vtakne v kozolec, ki je bil s slamo napolnjen. Trobec to tudi stori, in kozolec je pogorel. Škode je bilo po tem 8 gl. 70 kr. Pri obravnavi taji Tomaž Janža, da bi res takov svet dal Trobecu, in ker se tudi to sam ne ve več dobro spominjati, mu je li res ono svetoval, bil je Tomaž Janža za nekrivega izpoznan, a Anton Trobec obsojen na 3 leta teške ječe.

— (Pred celjskimi porotniki) je bil 20. t. m. obsojen na 12 let ječe vincarski sin Henrik Ehrlich, ker je po noči iz vincarske hiše Jere Spešičke ukrad Antonu Gašpariču harmoniko vredno 45 gl. in potem bišo zažgal, da bi se mislilo, ka je harmonika tudi zgorela.

— (Kozé.) Iz Ptuja se poroča „Gr. Tgps“, da so šolo v Vurmberga zaprli začasno do 1. junija t. l. ker so se pri otrocih kozé prikazale.

Humelj je malega Franceta dal tamošnjemu učitelju (ime je Prešernovim ljudem neznano) v rejo in stanovanje. V tem stanovanji pesnik nij imel ravno dobrih izgledov, in še zadnje dni življenja je pripovedoval, kako bi bilo zanj bolje, da bi v Ribnici nikoli v šoli ne bil. Gimnazijo je študiral pesnik v Ljubljani ter bil 1. 1814 v 1., 1. 1816 v 3. in 1. 1818 v 5. šoli vsakokrat drugi obdarovanec, 1819 je bil v 6. tretji premijant. Njegovi sorodniki pa trdijo tako, da bi bil naš pesnik moral vselej prvi biti. Vendar se to zato nij zgodilo, ker se je pogostoma s profesorji prepiral. V najvišjih gimnazijskih šolah Prešerin nij toliko potreboval starega strica pomoči, ker si je s podučevanjem družih zelo sam opomogel, ter kot sedmo in osmošolec vžival tudi zdatni, prošt Janez Prešerinov rodovinski štipendij, kojega pesnikov brat Jurij nikoli nij imel. Znameniteji dr. Franc Prešerinovi součenci v 1., 3., 5. in 6. razredu v Ljubljani so bili: Anton žl. Scheuchenstuel, ki je bil vselej pred našim pesnikom premijant. Ta Scheuchenstuel je menda bivši prvomestnik okrajne novomeške sodnije. Slovenski pisatelj, šmartnški dekan Jožef Burger († 1870), v 6. razredu pred Fr. Prešerinom drugi premijant; umrli radovljiški dekan Simon Volk; novomeški umrli kanonik Franc Prusnik in sedanji novomeški prošt,

Simon Vičtin, izmed odličnejših Prešerinovih edin še živeči mu sošolec. Tudi v študijah na Dunaji, kamor je naš pesnik šel jeseni leta 1821 in ostal tam 5 let, ga je zvesto podpiral, dokler nij uka dokončal, blagi stari stric Jožef Prešerin. Menda mu je ta očetov stric za pot na Dunaj dal soboj ono našemu narodu znano besedo (navajamo jo, brez da bi se hoteli dotakniti velefasti pesnikove osebe): „France, um imaš um — pameti nimaš!“ Omeniti je, da je na Dunaji užival pesnik tudi Knafeljev štipendij, takrat menda letnih 100 for.

Eno leto je Prešeren bil učitelj v Terezijanišči; 5. leto tamošnjega bivanja pa je po poslanjem poročilu njegovih ljudij šel pesnik kot konrepetitor z nekim grofom, mu součencem, na Moravsko. Grofu očetu se je menda vrlo prikupil, tako da sta grofič in naš pesnik po grofovi radodarnosti enako oblačena in prekrbljena z Morave na Dunaj odhajala delat doktorat, ki sta ga oba dva prav vrlo dočela. Morda pa je v tem potovanji na Marsko, o kojem pripoveduje pesnikovi še živeči sestri, ohranjen le nejasen spomin znane Prešerinove poti z Dunaja na Češko, kamor ga je kot jurista ob šolskih praznikih soboj povabil slavní Frančišek Ladislav Čelakovsky, Prešerinu podoben genij in tudi pozneje vse-skozi zvesti mu prijatelj.

Naj se ob tej priliki pojasni tu neka, v vse popise pesnikovca življenja zašla pomota. Tudi Vrbnjan Valentin Prešerin, po domače Prešerinov gospod, torej pesniku sosed, rojen 12. febr. 1779, je postal mašnik 8. sept. 1802. Za ljubljanskega knezonadškofa bar. Brigida je bil Val. Prešerin protokolista in kancelist v knezonadškofijski pisarni, potem kapelan v Tržiči in uže 1. 1809 tržički župnik. Leta 1821 pa je postal v Ribnici dekan, kjer je 3. jul. 1833 tudi zamrl. Ta mož vprek enacega priimka nij bil pesniku nič v rodu, in pesnik tudi nikdar nij bival pri njem. Zato naj se tu prav po poročilih pesnikovih sestrah, rektificira tudi pasus izmed dosedanjih najtehtnejega pesnikovca življenjepisa v Jurčič-Stritarjevej „Zbirki najboljih del slovenskih pisateljev, 1866,“ ki se glasi: „Komaj pa je (i. e. dr. Prešerin) malo odrasel, poslali so ga starši v šolo v Ribnico, ker si je menda bil v rodu z ribniškim dekanom.“

Konec teh, pesnikovim čestiteljem morda ne nevšečnih dat, naj bode doktorjevima sestrama Urši in Lenki za njuna blagovoljna poročila izrečena iskrena zahvala; za črtice iz duhovskih zapisnikov in šolskih programov pa naj se posebnim priznanjem omenja skrbni poizvedovalec o enacij domorodnih zadevah, posestnik na Breznici, Jurij Frtin.

Tomaž Janža

— (Čudna rešitev.) Iz Slovenjgradca se dunajskemu listu piše: Pri čuvajeveji hišici 35 koroške železnice, blizu Vozenice, je hotela mati tamošnjega železničnega čuvaja pri bližnji tovarnega vlaka rešiti kozo, ki je v sredi tira stala. A pri tem je vlak prihrumel, žensko podrl, in sicer tako, da je ravno v sredo mej šine pala; cel vlak je drdral nad njo, a razen, da ima nekje malo kože odrte, nij se jej nič zgodilo.

Razne vesti.

* (Hud potres.) Poroča se, da je velikanski potres mesto Bolivar v venezuelske republike popolnoma razdal. Hiše in cerkve, vse se je razrušilo in zasulo večino prebivalcev pod razvalinami. Potres trajal je le pet trenutkov, in vendar je to zadostovalo, da je celo mesto popolnoma pokončal. Iz bližnjega mesta Kuro, kjer so tudi potres jako čutili, so poslali v Bolivar pomoči.

* (Človek — volk.) Iz Pirana se 19. t. m. poroča: Poljski čuvaj Miha Gasič iz Villanove opazi na polji „volka“, kakor je mislil, hitro sname puško z rame, ter v daljini 50 korakov ustrelil na ono reč, o kateri je sodel, da je volk. A ko je bil strah njegov, ko gre gledat, in vidi, da je — človeka smrtno zadel. Bil je to kmet Andrej Musanič, ki je srp izgubil, in ga je iskal, a pri tem delu se „po vseh štirih“ plazil, zato je polski čuvaj ga imel za volka.

* (Nemški učenjaki o Vjeri Zasulič.) Znano je, da so polovični nemški „liberalci“ imeli samo psovke na Slovence in zlasti Ruse ob priliki stvarni Vjere Zasulič. Slavní učenjak pravosodstva, Franc pl. Holtzendorff, pa zdaj razpravlja v najnovejši številki „Gegenwart“ rarsodbo, po kateri je bila Vjera Zasulič od ruskih porotnikov za nekako imenitna. Kakor ne more znanost meje mej zdravim mišljenjem in duševno boleznijo postaviti, tako tudi ne more one točke znamka zaznamovati, kjer pravni čut volje, čut prava o zločinu obliki dejanja tolikanj preteza, da se ne sme pravo, ampak dolžnost milosti po čutu narodnega prava sklicavati. Ta problem ne more jurist rešiti, temuč tragedijski penik. Kolikor bolj narazen sta formalno postavno in način moralnega čuta v narodu, toliko bolj se bodo porotniki vpirali da bi se oni rabili le kot orodje čisto jurističnega čutenja. Ta razpor mej moralno političnimi in čisto jurističnimi nazori navzle je na Ruskem posebno obliko; v razsodu porotnikov zjedini so se vsi čuti prava, katere so umetno zakrivali in mejili. Kar je moralo častništvo toliko let molčati, to je našlo svojo pot v razpravah v razsodni sobi.

Tržne cene

v Ljubljani 22. maja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 18 kr.; — rež 6 gld. 01 kr.; — ječmen 5 gld. 85 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gld. 85 kr.; — pros 6 gld. 01 kr.; — kornuza 6 gld. 20 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 69 kr.; — fižol hektoliter 10 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh krišen — gl. 70 kr.; — špeh povečen — gl. 75 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 7 kr.; — govednine kilogram 54 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 70 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. — kr.; — mehka 4 gld. — kr.

Dunajska borza 23. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	kr.
Zlata renta	71	90
1860 drž. posojilo	114	—
Akcije narodne banke	799	—
Kreditne akcije	217	—
London	121	10
Napol.	9	69
C. kr. cekini	5	70
Srebro	105	20
Državne marke	59	80

Tušč.
23. maja:
Evropa: Parke iz Dunaja.
Pri Slomu: Winkler iz Celovca. — Kraft iz Dunaja. — Honigman iz Varšave. — Laska iz Dunaja. — Blager iz Grada. — Leubold iz Dunaja. — Schleimer iz Varšave.
Pri Meteli: Dirich iz Dunaja. — Dekleva iz Trsta. — Mošner iz Dolenjskega. — Lang Just iz Dunaja. — Albert iz Maribora. — Schmidt iz Grada. — Pucher iz Dunaja.

v starosti od 25—35 let, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožna, ki zna potrebno pisati, brati, ter računati, izvedena v trgovinskem poslu, za neko prodajalno na delati.
Ponudbe naj se izročijo pod naslovom „P. K.“ pošte restante Postojna, oddajati. (168—1)

Išče se ženska

Karel S. Till

trgovsko s knjigami in papirjem, pod Trnovo št. 2, zaloga vseh potrebščin za urade in kupčije; zaloga raznega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za menjave (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejša v knjižnici za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdajajo se tudi monogrami na pisarni papir, vitline karte in pisemske zavite. (158—5)

Adolf Eberl,

zaloga olinatih barv, lakov in firnežev,

v Ljubljani,

(152—5)

na Marjinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

Umrath & Comp. v Pragi,
fabrikanti poljedeljskih mašin,
priporočajo svoje po strogo solidnej izpeljavi, lahkej hoji in čistej mlatvi dobro znane posebnosti v

ročnih i vlečnih mlatilnih garniturah

z 1—8 konjskimi ali volovskimi močmi, in sicer premakljive in nepremakljive. — Potem izdelujemo mnogo vrstne velikosti dobro izkušene:

mašine za žito snažiti, mašine za ličkanje turšice, skoporezne mašine

id. itd.

(114—7)

Ilustrovane cenike brezplačno in franco.

Zaloga in zastopništvo je pri J. Debev cu v Ljubljani.

Vojska,

zaradi katere so morale izostati obilne naročbe na iztok, daje povod

tovarni za oskrbovanje nevest

A. Straussa, Dunaj, Rothenthurmstrasse 21,

da vse obdržane večje in manjše pošiljatve perila za gospode, gospe in deca, kakor i platno, robece, prte itd., daje posledečih zares nizkih cenah, da si urno izprazni orjaško skladišče. Prejeto blago, ka ero posebno dobro ne ugaja, radi izmenjamo, in na zahtevanje, ako se vrnitev plača, pošiljamo poleg računa po nakaznicah tudi denar nazaj.

Namesto dveh le eden goldinar!

1 gate za gospode	prej gl. 1.50 zdaj le kr. 75
12 angl. robece iz batista, z barvenim robom, obrobljeni	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 angl. trikot-jopica ali hlače, bela in barvana	gl. 2. — „ gl. 1. —
6 elegantnih batistovih robece z barvanim robom, zarobljeni	gl. 2. — „ gl. 1. —
6 trojnih zavratnikov, najnovejši kroj	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 izšivana srajca za dame, iz najlepšega širtinga	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 elegantno hlače za dame ob kraju okinčane	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 fin nočni korset iz širtinga, obrobljen, najboljši	gl. 2. — „ gl. 1. —
6 finih platnenih robece, jamčeno pravo platno	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 platnene gate za gospode	gl. 2. — „ gl. 1. —
1 fina barvana kretan-srajca, jamčena prava barva	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 bela srajca za gospode z gladkimi trojnimi prsi	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 jako okinčana srajca za dame, najboljša	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 najfinjša izšite hlače za dame, elegantno izvedeno	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 spodnje krilo za dame iz širtinga, najlepši kroj	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 gate za gospode, pravo rumburško platno	gl. 3. — „ gl. 1.50
1 angl. oxford-srajca, najnovejši izgled, jamčeno prava	gl. 4. — „ gl. 2. —
1 srajca za gospode iz pravega rumburškega platna in lepo nabranimi prsi	gl. 4. — „ gl. 2. —
6 parov finih angl. manšet, najnovejši kroj	gl. 4. — „ gl. 2. —
1 fino izšita srajca za dame, bogato okinčana	gl. 4. — „ gl. 2. —
1 eleg. franc. korset z bogato vezeno	gl. 4. — „ gl. 2. —
1 fino spodnje krilo za dame, bogato okinčano	gl. 4. — „ gl. 2. —
1 šifon-, oksford- ali kretansrajca	gl. 1. —, 1.25, 1.50
1 šifonsrajca za gospode na prsih bogato nabrana	gl. 1.50, 2. —, 2.50
1 šifonsrajca za gospode na prsih fantastično nabrana	gl. 2. —, 2.50, 3
1 šifonsrajca za gospode s platenimi fantazi-prsi	gl. 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50
1 ducent nogovic za dame, belih ali barvanih	gl. 3. —, 4, 4.50, 5, 6
1 srajca za gospode, za ples in soareje, fina, z rokami vezena	gl. 2. —, 2.50, 3
1 ducent nogovic za gospode, belih ali barvanih	gl. 3. —, 4, 4.50, 5, 6
1 srajca za gospode, rumburška, prava, gladka ali nabrana, najfinjša	gl. 2.50, 3, 3.50, 4
1 srajca za gospode, prava rumburška, fantazija in vezena, najfinjša	gl. 3.50, 4, 4.50, 5
1 srajca za dame, pravo platno, gladka in fantazija, najfinjša	gl. 1.50, 2, 2.50, 3
1 srajca za dame, pravo platno, vezena, najfinjša	gl. 2.50, 3, 3.50, 4
6 kosov 8 četrtnik šir. rjuh brez šive	gl. 9, 10
6 kosov 8 četrtnik šir. rjuh brez šive, čisto platno, najfinjša	gl. 13.50, 14.50, 16.50
1 mizno pokrivalo za 6 oseb, cvilih in damast	gl. 3.50, 4, 4.50, 5.50
1 mizno pokrivalo za 12 oseb, cvilih in damast	gl. 8.50, 10, 11, 12, 14
1 kos 30 vatlov 4 četrtnike šir. domačega platna	gl. 5.50, 6.50, 7.50, 8
1 kos 46 vatlov 5 četrtnik šir. kreaskega platna	gl. 10, 11, 12, 13.50
1 kos 50 vatlov 5 četrtnik šir. irlandca ali holandca	gl. 18, 19, 20, 22, 24, 27, 30
1 kos 64 vatlov 5 četrtnik šir. rumburškega platna	gl. 24, 27, 30, 33, 36, 40, 60
12 kosov brisač, cvilih in damast	gl. 3, 3.50, 4, 5, 6, 7

Rabat: 1 damastno mizno pokrivalo za 6 oseb ali 24 robece pri nakupih za 50 gold.

Pismene naročbe proti gotovemu denarju ali povzetju se vestno in urno izvrše. — Cenilniki in računi za ženitovanjske oprave se zastoj dopošiljajo. (378—10)

Wäsche-Brautausstattungs-Fabrik

von A. Strauss, Wien I, Rothenthurmstrasse Nr. 21.